Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 954

	Hanoi					
	Một năm	Sáu tháng	Ba tháng	Một tháng	Nước ngoài	Ngoại ngạch
Một năm	6 $ 00	6 $ 00	6 $ 00	6 $ 00	6 $ 00	9 $ 00
Các tăng sở	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»
Sáu tháng	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	4.50
Ba tháng	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	2.25
Một tháng	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	0.75

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VINH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNG-BẮC TÂN-VĂN HANOI
Téléphone n° 150

ANNONCES

Décomptées à raison de 2 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 = 065 de large.

Une seule insertion. . . . 0 $ 20 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0 $ 15 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Đám tang ở trong thành-phố ta ngày nay

Ta thường thấy cái tục làm ma ở các nơi thôn xã nhà quê, nào mổ trâu giết bò, nào đám giỗ giã bánh, nuôi khách mỗi khứa, bỉ'u phe bầu làng mà ta chê là phiền phí vô ích : vì thế mà trong khoảng mấy năm nay những người kiến thức đã khởi xướng lên cái vấn đề cải lương hương tục mà bỏ những sự phiền phí vô ích ấy đi. Nhưng ta biết chế nhà quê mà ta lại thắng hẳn không xét đến cái tục làm ma ở thành phố ta, tuy không bị nợ miệng thôi thúc, không phải nộp khoản nộp lộ như ở các nơi thôn xã nhà quê mà cũng có những sự phiền phí vô ích khác cũng chẳng kém gì thế — Có lẽ lại phiền phí vô ích hơn — Cứ như bây giờ, ở trong thành phố ta, đám tang nào mà có người là đám tang trọng-thể, nghĩa là đua-đòi được với những nhà giàu có sang trọng, được hãnh-diện với phường phố là đám ma to thì không kể các cái phí khác, hãy nói những đồ hành ngươi kết bằng hoa, đán bằng giấy cũng đã có đến hai ba trăm đồng ; lấy là chưa nói đến những nhạc tây trống tàu cùng một lũ phường tuồng đoàn đám nữa ; phiền phí như thế thì trường đầu một cái đám ma rất lớn ở nhà quê, ba trận sáu tuần, ăn uống ỷ-ầm năm bảy bữa cũng đến thế là cùng ; mà nào có ích gì đâu : hoa tàn ra rác, giấy đốt ra tro, lại không có một người nào được hưởng chút huệ nọ say nào ở nhà quê vậy. Tính mỗi một đám tang cái phí vô ích nhiều ra đến hàng nghìn đồng, ít cũng ba bốn trăm đồng, giá cộng cái số tiền tiêu phí về đám tang ở trong một cái thành phố ta — không nói lâu — cứ nói trong vòng mười năm, có để thành được một số tiền to mây ra cầu sống cái cũng có thể bắc qua, mà đường hỏa-xa Đông-pháp đại-lục cũng có thể làm nổi. Một xứ như xứ minh,nghệ-nghiệp chưa chân-hưng, lợi-quyền chưa khai thác, dân còn nghèo, của còn hiếm, trăm nghìn việc công-ích có bề bộn ngổn ngang mà đem đồng tiền hữu dụng tiêu vào những chuyện không đâu như thế, thì tính về cái phương-diện kinh tế chung trong nước, chẳng là đáng tiếc lắm ru ? Nay cái tục làm ma ở nhà quê đã tiệm tiệm cải-lương hầu hết, vậy thì cái tục làm ma ở thành phố có nên liệu tìm cách cải-lương hay không ?

Trước khi bàn cách cải lương tang-lễ ở thành phố ta, trộm nêu xét qua cái tang-lễ của người Âu-châu cũng cái tang-lễ của người Nhật-bản để làm cái tài liệu mà ta châm chước lấy cho thích hợp với tình tình tập quán của ta. Tang-lễ của người Âu-châu thì bất luận nhà phú quí hay nhà nghèo hèn cũng chỉ dùng một cỗ tang xa để linh-cữu vào trong, rước đến lăm lễ ở nhà thờ rồi đưa đi an táng, nhà hiếu-chủ không cần phải bày biện sắm sửa gì. Tang-lễ của người Nhật-bản thì những nhà khá giả thường xuất ra một món tiền tùy hằng sản nhiều ít quyên vào một nhà thương, một cái trường học, một cái báo-cô-đường, một cái bảo dân viện, hay một cái sự-nghiệp công ích gì, hoặc đăng lên báo, hoặc tạc vào bia, để kỷ-niệm cái đám tang ông nọ bà kia là cha hay là mẹ của mình đó. Ấy cái tang-lễ của người Âu-châu cùng người Nhật-bản như thế. Nay ta thử nghĩ cái tang lễ của mình sở-dĩ phiền phí như trên kia đã kể là nguyên bởi cái thâm-ý làm sao ? Tưởng cũng một là muốn làm trọn cái nghĩa-vụ tông chung đối với người chết, vì trong ý cho rằng thờ người chết cũng phải như thờ người sống, người sống lúc đi đường phải có nghi vệ linh đình, hành trang rực rỡ, lấy thế làm vinh-diện về-vang, người chết lúc đi đường mà muốn cho được vinh diện về vang, thì nghi vệ cũng phải cho linh đình, hành-trang cũng phải cho rực rỡ ; hai là muốn tỏ cái lòng báo hiếu làm con mà biểu-dương cái danh tiếng cho cha mẹ, không quản tảo công tổn của, rỗ làm cho tang-lễ thật trang quan chiêm, để thiên hạ đồn là cái đám ma to, mà cái danh tiếng của cha mẹ mình, cái lòng báo hiếu của mình cũng nhân cái tiếng đồn ấy mà được xa gần truyền-bá. Cái nguyên ý như thế thật là trung hậu chu chí, ta cũng phải chịu là một điều quốc túy cần phải bảo-tồn. Song cái nguyên ý vẫn hay, mà làm ra không khỏi có tệ, không những phiền phí vô ích như trên kia đã kể mà lưu-tệ đến cái nguyên-ý ấy lâu chung không còn. Đức Khổng tử dạy : Tông tang dân hết lòng thương thì thôi. Đám tang không phải là một đám hội mà vụ cầu cho lấy mỹ quan, đã bày ra những sự thích mắt sướng tai, thì trong đám tang còn gì cái về buồn rầu tỉnh túc, thiếu cái về buồn rầu tỉnh túc, tức là không trọn được cái nghĩa vụ tông chung. Và lại vì cái lòng lấy tiếng mà đám tang bên thành một cuộc đâu của thì hơi, đã mải-miết về cuộc đâu của thì hơi thì còn có đâu cái lòng thành báo hiếu. Nếu quả muốn trọn cái nghĩa-vụ tông chung đối với người chết, thì như tang-lễ của người Âu-châu, rước linh-cữu bằng một cỗ tang xa, con cháu, anh em, họ hàng, bầu bạn theo xe mà đưa đến tận chỗ ở sau cùng, tỉnh ý cũng rất là thiết-tha mà nghi vệ cũng không phải là sơ-lược vậy. Còn nếu quả muốn tỏ cái lòng báo hiếu làm con mà biểu-dương cái danh tiếng cho cha mẹ thì như tang lễ của người Nhật-bản, bỏ tiền vào một việc công-ích để kỷ-niệm cái tang cha mẹ mình, cái danh tiếng của cha mẹ mình thật được dai lâu mà cái lòng báo hiếu của mình cũng mới là xứng đáng vậy. Thiết tưởng ta nên giữ cái nguyên ý của tang-lễ ta mà thực hành cái nguyên-ý thì ta nên tham dụng tang lễ của Âu châu cùng Nhật-bản. Hiện thời trong thành phố ta có mấy cái hội-thiện đã có sắm những đồ dùng chung, giá sắm thêm một ít nữa những nghi vệ hành trang thì các đám hiếu thuê dùng cũng đã thừa trang trong ; còn ai muốn tỏ cái lòng báo hiếu khác hơn người thường thì nên theo cái gương tốt của người Nhật-bản, để cái món tiền tiêu về những sự phiền phí vô-ích như tang-lễ bây giờ mà bỏ vào những sự-nghiệp ích chung trong xứ. Nếu cải lương được cái tục làm ma trong thành-phố ta như thế, thì tiền của trong nước chẳng là bớt được một khoản lâu chi rất lớn mà sự-nghiệp công ích trong nước chẳng là giúp được một phần tiền bộ rất mau dư ? Thiển kiến như thế, xin chất-chính cùng những bậc thức-giả lưu tâm đến phong tục nước nhà.

T.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris ngày 9 Avril 1923

Một cuộc thi xe đạp

Đoàn người Thụy-sĩ và Bỉ-lợi thi Egg-Vankempen đã đặc-thắng trong cuộc thi xe đạp chạy sáu ngày. Đoàn ấy đi được 3626 kilomètres.

Xe hỏa đụng xe ô-tô

Tin Sarrebruck — Một chuyến tàu xe đâm phải một chiếc ô-tô. Bảy người trong ô tô bị hại.

Việc trong hạt sông Rhur

Lại mới đặt bẫy cái xưởng lấy than cốke ở Dasse-wolf.

Thành Essen bị phạt 500.000 marks về việc giết người linh Pháp tên là Schmidt.

Cưới con gái vua nước Ý

Ở Rome đã làm lễ cưới con gái vua nước Ý tên là Yolande với bá-tước De Bergola.

Tin Trung-hoa

Ngày 3 Avril 1923

Hương-cảng đặc-điện

Hỏa-xa ngừng chạy trong 5 ngày nữa thì sẽ tới Hương-cảng, chính-phủ-phiên nhiều đã đi đón chào Quán Lâm-Hồ đã bỏ Ngô-bội-phu sang Quảng-tây. Đại-biểu-đoàn thiếu sang nước Miến-điện. Trấn Sách phái mấy chiếc tuần-hạm đi tuần giữ về một sông. Điện quân đã đạo chiến hạo, nhân-dân ở Quảng-châu rất lấy làm sợ hãi. Ngày hôm qua, đại-đội Quế-quân đã tiến vào trong thành, Lưu-trấn-Hoàn hạo cho Dương-khởi-Như chỉ trong 5 ngày phải biên-thụ ý-kiến nên không thì sẽ tiến đánh.

Tin Thượng hoàng-Anh

Thắm-nông-Anh điện cho Bắc-kinh chính phủ xin trợ-cấp quân-sương.

Tin Quảng đông

Bắc-kinh chính-phủ đã sai Sài-thành-Hoán đem quân vào Quảng-đông.

Tin Chu-bồi Đức

Vì có quân-đội của Chu-bồi-Đức tụ họp ở Tam thủy, cho nên Thẩm-nông-Anh chưa thể nhận được.

Tin Trương khai Nhào

Có tin rằng Trương-khai-Nhào lại sắp về làm Điện-quân tổng-tư-lệnh.

Tin Lục-vinh-Đình

Lâm-Hồ xai giục Lục-vinh-Đình tiến quân vào Khoản, Liêm.

Tin Trần-quỳnh Minh

Trần quỳnh-Minh hiện họp với Sầm-tây-Lâm, muốn hỏi phục cái địa-vị cũ.

Tin Triệu-khánh

Lại có tin rằng Thẩm-nông-Anh đã nhậm chức đốc quân tại Triệu-khánh.

Một cách làm tê mà không cần dùng thuốc tê

Ít lâu nay các bác Âu-châu có bình-phẩm đến một cái lối mới của người Hoa-kỳ dùng để làm cho người bị mổ chích đỡ đau trong những khi phải mổ trích loãng xoàng nhất là trong những khi bẻ rằng thì họ bay đùng lỗ.

Cái cách ấy như sau này : Bắt người bị mổ chích thở thật nhanh và thật dài. Thở như thế độ một phút, thì trong mình hình như tê đi, mà không biết đau nữa.

Ngày xưa một viên thầy thuốc chữa răng ở Philadelphie tên là Banwill cũng đã dùng cách ấy trong những lúc mổ ung, đối ung v. v. Bác-sĩ Lee cũng đã dùng cách ấy trong những khi chích nhọt cùng những lúc mổ cắt nhanh chóng, thì xem ra được việc lắm. Sau lại đến một viên thầy thuốc chữa răng ở Macao tên là Ann cũng thí-nghiệm thì thấy cách ấy tối lắm. Song từ cuối thế-kỷ trước đến giờ, không thấy nói đến cách ấy nữa.

Chẳng biết ngày nay cái cách ấy có lại thịnh-hành lên chăng ? Dù thế nào những không chắc. Vì cách ấy chỉ dùng được cho những người từ 10 cho đến 40 tuổi, mà tuổi, mà quả tim phải tối lắm mới được. Chưa đến 10 tuổi và quá 40 tuổi, thì người ta yếu không chịu được, và nhiều người bắt thở nhanh và đều thì không thở được lâu. Vì phải thở thực nhanh, thực dài, mà lại phải thở đều luôn, không nghỉ lấy nào, không cho chậm lại, thì mới có công hiệu. Phải thở như thế là một người mới chạy rất nhanh trong mấy phút đồng hồ.

Thở như thế được độ 15 hoặc 20 giây đồng hồ, thì mặt bốc lên mặt, trông dáng rất mệt. Được độ một phút thì hai mà đỏ lên, hai tay cũng đỏ mà bỏ thõng xuống ghế, hình như không năng lên được nữa. Lúc bấy giờ hai mắt đờ ra mà mạch ở cổ tay chạy rất nhanh.

Trong lúc bấy giờ có thể bẻ răng hay chích nhọt được, mà người phải mổ chích không thấy đau đớn chi cả. Cũng có khi người phải mổ chích kêu lên một tiếng, như là sự đau nào kêu chứ không thể đau, mà có đau thật chẳng nữa thì cũng chỉ đau hơi mà thôi.

Vì lẽ làm sao mà thở như thế lại làm cho người tê đi ? Có người bảo ấy bởi các thức hơi như dưỡng khí thán-khí vào trong máu nhiều nên trong mình tê đi như thế. Có người bảo tại thở mạnh quá, mệnh quá sức, nên sự cảm-giác cũng phải rối loạn không cảm-giác được nữa. Nhưng xét ra có lẽ bởi nhờ nhanh mau chạy mạnh quá, nên thán-khí đưa vào trong thân thể và trí não nhiều quá mà người nó tê đi không biết đau chăng.

N. T. C.

MỚI XUẤT BẢN SÁCH

LUẬN - NGỮ

Của ông cử Dương-bá-Trạc dịch

Giá mỗi quyển . . . . . 0 $ 20
Tiền cước mỗi quyển . . . 0 . 12

Ai muốn mua hay là hỏi gì thì xin cứ viết thư cho ông quản-lý nhà in của bản quán là :

Monsieur Bùi-Xuân-Thăng
63, Rue du Coton, Hanoi

Tháp Hời làng Đồng-dương tỉnh Quảng-nam

Tự phố Thăng-bình đi tới Tháp Đồng-dương là mười *kilomètres*. Cách Đồng dương một *kilomètres* thì có một cái hồ rất to (tục danh là ao vuông) bốn mặt xây đá, vuông vức 1000 thước vuông, nước sâu xanh ngắt bốn mùa không khô, rõ đi tới làng Đồng-dương, ngó thiệt là một chỗ cung điện ngày nay. Cả lớn nhỏ nước chừng 40 cái nền cung điện, nhưng đã bị sập đổ hết nên về ngã trên, chỉ còn cọc hai phần ở dưới mà thôi, nhưng cái chánh-điện còn tỏ-tế chưa sập, còn đủ dì-tích lại thì những thành quách và cột xây bằng gạch mà bốn mặt đều chạm lọng ra một sơn thủy và nhân-vật rất khéo, còn mấy chỗ bệ thờ đều bằng đá, nhưng cũng chạm ra hình người đội mũ và cái trâm, còn tượng đá hình thù vật như voi, ngựa, trâu, bò và các vật khác nữa là đều bài-trí khắp các chỗ sân trước cung điện là nhiều lắm, còn tượng thần to bằng đá nhiều lắm (nhưng bị sứt mẻ cả), mỗi vị lại ngồi trong một cái mẫu, mà bài trí ra hai bên mỗi cái điện lớn là nhiều lắm, tượng đá chạm, ông nào cũng đội mũ kim-khôi, còn tay cầm binh khí, còn tự bụng trở xuống tới dầu gối thì quấn một tấm chiến-bào, và cột dây trung-đai, một mặt cũng tốt đẹp, mấy pho tượng ấy đều ngồi trên những con thú vật hoặc voi, ngựa, trâu, bò, rùa hay rắn vậy. Còn nhiều tấm đá to tới ba bốn sải, mà chạm lên trên mấy cái cuốn cửa, (cho biết đời xưa nước lực cũng mạnh vậy). Còn giếng chánh điện có một cái đầu to và mình to, nhưng gãy ra làm ba rồi, nhưng tượng ấy giống như tượng Phật-tổ Như lai mà người mình thờ vậy. Cung điện làm lại giữa một đám đất đồng bằng, rộng cũng được 800 thước vuông. Còn về đường sau thì có một cái bờ đá rất to chạm chữ cả, bốn mặt (chữ Hán) người cư dân ở làng đó rõi trước 12 năm đây thì là một cái rừng và nói đó mà thôi chỉ bây ra có cái chóp tháp cao nhất là cái chánh-điện bây giờ, rõi có quan bác-vật tới thuê nhơn-công dọn dẹp đã sẵn bảy tháng mới bày ra cái di-tích cung điện ra một chỗ ngay ngắn như thế, còn trước là một hòn nói gò-đà rừng cây rậm là chỗ ở cọp, voi, cư dân không dám lại gần.

Chỗ ấy có tên là cảo trà-bàn-thành, nằm trăm năm trước vua Lê-Thánh tôn đã đánh bắt chúa là Trà-toàn ở chỗ đó, rồi phá đồ cung điện ấy đi, nên chữ người làng Đồng dương ấy đều là một họ Trà cả.

T.-T. H.

Một sự nên kiêng ở Hoa-kỳ

Ở Hoa-kỳ có một cái luật khá kỳ-khôi là luật cấm không được gọi ở ngoài đường. Đàn ông đi ngoài đường gặp người con gái mình không quen thì không được tới chuyện người ta. Trong các thành phố thường có những tay nữ-trinh-thám đi bắt những kẻ gọi đĩ trong phạm vi tội bất tuân quốc-luật ấy.

Mới rồi trong một tờ báo Tây có in bức ảnh một kẻ nữ-trinh-thám vì nghề nặng ấy ở xứ Cựu-kim-sơn tức là có Giorin Goodwin. Có người trông rất phong-nhã thôi-mị. Nhưng có gặp có chờ có hỏi chuyện mà sẽ phải vào nhà pha ngay đấy. Một tay có nhẫn cũng đi làm công-tử phải vào nhà đá rồi.

Vừa đây một viên phóng-sự nhà báo *World* có hỏi chuyện có vẻ có nghề cần có, thì có có nói : Gọi gái ngoài đường có bỗn bợng : Một hạng thì thấy đàn bà con gái đương đứng ngắm một cái cửa hàng kim-hoàn nào đó, liền đến gần mà tán : Thưa cô, những đồ kim-hoàn có trông đây, có ưng dùng thứ gì tôi xin kính tặng... Nhưng hạng ấy ngày nay một ngày đã thấy một ít. Một hạng nữa hay đi chơi ô-tô, thấy đàn bà con gái bèn dừng lại đến gần mà mời đi chơi mát với mình. Hạng ấy ngày nay đã nhiều lắm. Một hạng nữa thì giả làng không biết đường mà hỏi thăm : Thưa cô, thế này không phải. Đây có phải là chỗ ấy không ? Một hạng nữa thì đứng gần đàn bà con gái đứng bằng lên cho gái trông thấy mình, rồi sẽ thò lay vào tai dơ chai rượu wisky ra. Hạng ấy ngày nay nhiều nhất. vì ở nước Hoa-kỳ mới đây có luật cấm rượu, các thứ rượu như rượu wisky thiếu-hạ rất ưa rất thèm, nên các công-tử đứng thứ ấy làm của đỏ gái vậy.

X.

LỜI ĐÀN BÀ

Về việc sinh dục

Người đàn bà nhất-sinh tối-quan-hệ về việc sinh-dục. xưa nay đã có câu tục-ngữ : « Đàn ông khi ra trận, đàn bà khi đẻ con », thế thời đã biết cái thau máy lành dữ, trở an làm nguy, trở nguy làm an, là trong đây phát ; tính mệnh đã quan-hệ dường ấy, mà nói giống còn chịu thiệt thòi nhiều nữa. Luận về sự thai dựng thời trời sinh ra người nào cũng có con được mới thấy, vì như cây nào là cây chẳng có hoa nọ, trái nào là trái chẳng có hạt, có mộng, chỉ vì người là phải tàn trong thân-thể, hoặc vì người đã sống, hoặc tự người đàn bà làm cho tiên thời cái tự người đàn bà làm cho tiên thời cái giống con đi chẳng có, lại những sự tiếp-sinh khóng khéo, thời cũng nguy hiểm không chừng cho con khi mang nghén, khi sinh đẻ, phải có thông hiểu phép vệ-sinh, thời mới mong hoàn-toàn vẹn. Sách Tàu có « đại-sinh-thiên » nói cách thai-dưỡng, cách bảo sản rất rõ, nhưng người mình cọ. việc sinh-dục làm thường, ít ai chú ý đến, vì thế mà cái nạn đàn bà ở cữ, trẻ con trong tháng đẻ là khổ sở hiểm bao, từ khi nhờ cơn nhà-nước bảo-hộ, đặt nhà Y-viện, có sở Hộ-sinh, giáp đỡ cho dân-tộc An-nam mình khỏi phải đi qua con đường chông gai như trước, sự lợi lợi này đã phổ cập iắm rồi, ai ai cũng hiểu, song biết là biết cái lợ-khái của sự lợi lợi, chớ không hiểu cái lý-do làm sao mà được cái lợi, người nhà quê phần nhiều chưa thông hiểu phép vệ-sinh ra làm sao cả, sự giữ gìn cho sạch sẽ, cách nuôi nấng trẻ con cho có chừng độ, người ta phòng nhàn làm sao để bắt chước sau về mà làm cho hợp đạo dưỡng-sinh. Lúc trẻ con còn măng sữa, khi người mẹ cho ăn cơm vào đuổi, tự mình có thể xem sóc cho con mình cho thân mình khỏi biến chứng khác ra, thời khi nào những người đàn bà đẻ đây cũng phải bảo-dưỡng một tháng mới ra ngoài làm tụng công việc, mà việc nặng nề còn chưa nên làm, là vì sự tử-cung bị trụy, hại cho cả đời người đàn bà sau không sinh-dục được nữa, còn phép phòng-nhàn cho con trẻ thời đã có người giữ cho khỏi chứng tê-phong là một chứng « nhi khoa tối độc », nhưng sau khi ở nhà thương về thời lại phải biết cách nuôi nấng cho đỡ cho trẻ con bằn thỉu lắm cũng sinh bệnh ra, hoặc bé nhiều nữa, hoặc cho ăn cơm sớm quá, tiêu hóa không nổi, tật sinh chứng cam-tích, cam nhẫn, lắm khi người đẻ ở nhà thương thời về nhàn, mà ra khỏi cửa nhà thương thời hóa lại phải, như thế bổ khuyên phải vì phép vệ-sinh chưa thấu khắp ra. Ước ao cái những người lới đẻ nhà thương thời các bà đỡ giảng-dụ cho cách bảo-dưỡng trẻ con cho đúng về sau được cái tử-cách hoàn-toàn thời thực là hạnh-phúc chung cho xã-hội vậy.

Bạn-Phương nữ sĩ kính

VIỆC HANOI

Bị xe điện nghiền chết. — Chiều hôm qua hồi 6 giờ rưỡi, có một người

Có ông lại bỏ về cái bạn tuổi : Những người đương lòng sự trong

Chết đuối. — Chiều mồng 9 vừa rồi hồi 6 giờ 15 người ta thấy một cái

VIỆC BẮC KỲ

Ước rằng tả nên tình ngỏ lại mà chung nhau sửa đổi những thói hèn

Do Võ Phi Hùng Cung Hà Petrus Ký tặng Huỳnh Chiêu Đẳng cho Thư Viện Sách Xưa

Avril 1923 15 %. 1915-1916 74.45 — 4 %. 1918 60,60 — 5 %. 1920 88.10 — 6 %. 1920 87 60.

Tin tàu. — Tàu *Yolou* tới Haiphong ngày hôm 11 Avril 1923, hồi 10 giờ sáng.

Tàu *André Lebon* tới Haiphong 11 Avril 1923, hồi 22 giờ.

Lễ kỷ niệm bà Jeanne d'Arc. — Theo như luật ngày 10 Juillet 1920 đã tuyên bố tại thuộc địa ngày 8 Septembre năm ấy thì ngày lễ kỷ niệm bà Jeanne d'Arc (Nhược-Ân) đã được công-nhận là lễ của quốc dân và cứ đến ngày chủ-nhật thứ hai trong tháng tám tây thì hành lễ. Ngày lễ kỷ năm nay nhằm vào ngày chủ nhật 13 Mai, nghe đâu nay mai chính phủ sẽ cử một hội-đồng để soạn chương-trình ngày hội kỷ.

Một cuộc bay từ Biên hòa ra Hanoi. — Có điện tín ở Saigon ra báo rằng ngày hôm nay có một chiếc tàu bay do quan bà Dumas cầm máy từ Biên-hòa bay ti Hàng ra Hanoi mà không đậu ở đâu cả.

Quan Binh đã cho phép sở Bưu-chính Saigon được gởi một tải thư vào chiếc tàu bay ấy.

Cuộc đua ngựa. — Đến ngày 22 Avril này tại Hanoi sẽ mở một cuộc đua ngựa là cuộc mở lần thứ năm trong năm nay :

Chương-trình như sau này :

1er Giải Naquet chạy 1200 thước.

2e Giải Consolation : chạy 1300 thước.

3e Giải Mylord : chạy 1 00 thước.

5e Giải Darling : chạy 1100 thước.

5e Giải Adrien : chạy 1200 thước.

6e Giải Qevadis : chạy 1400 thước.

Bị đánh chết hay là tự tử ? — Trong số báo ngày hôm qua bản-quán có đăng rằng một thằng bé ở ngõ hàng Hành bị chủ nhà đánh qua tay mà chết. Song cứ như lời trình tại sở Cẩm thì thằng bé ấy tên là N...-v-Sửu 13 tuổi, lấy dây thắt cổ tòn ao nhà mà tự tận. Như vậy thì biết tin lời ấo là phải ? Lời trình tại sở Cẩm hay lời đồn của thiên hạ, nhiều khi không phải là đồn sai.

Tưởng chỉ có nhà y-học chuyên-môn khám-nghiệm thì mới biết đích thực mà thôi. Việc ấy đã trình quan Biện lý xét.

NHÀ CHỚP BÓNG PALACE

NGÀY THỨ TƯ 11 AVRIL

ĐẠI DIỄN

có chuyện

Les Hommes de Proie

Có âm nhạc

Trẻ con Tây lai vô-thừa nhận — Quan Thống sứ đã ký nghị-định cho phép lấm măng-đa lấy 4 nghìn đồng trợ cấp cho hội bảo trợ trẻ con Tây lai vô thừa nhận trong kỳ tam cá nguyệt thứ hai năm 1923.

Kỳ thi tuyển lục sự và thư-ký lục-sự tại các Tòa án đệ nhị cấp. — Mấy hôm nay bản-quán có nhận được nhiều bức thư hỏi thể-lệ về việc ứng thi lục-sự và thư-ký lục sự tại các Tòa án đệ nhị cấp, nên trả lời riêng từng ông một thì mất nhiều thời giờ lắm vì mỗi ông tỏi một điều khác nhau, vậy nay xin trả lời chung lâm một lần vào trong báo để các ông được rõ.

Các thể lệ tuyển các viên lục-sự và thư-ký lục-sự thế nào thì nghị-định quan Toàn-quyền ngày 5 Septembre 1922 đã nói rõ cả rồi, và báo-quán đã lược dịch đăng trong ba số báo ngày 6, 7 và 8 Septembre 1922 rồi. Vậy nay chỉ nói những điều rõ-ràng mà thôi.

Cứ lấy ứng thi phải có bằng tú-tài Tây, bằng tốt nghiệp trường Cao đẳng Pháp-chính (ban Tài-chính cũ) hay là bằng tốt nghiệp các trường Luật ở Hanoi và Saigon, thì đỗ mới được bổ lục-sự hạng nhì ; có bằng tốt nghiệp Cao-đẳng Pháp chính (ancienne section de Droit et option Droit ou option Finance, nouveau diplôme) thì đỗ mới được bổ lục-sự hạng nhất ; có bằng Thành-chung hoặc Việt (diplôme de fin d'études complémentaires) hay là bằng Cao-đẳng tiểu học Tây (brevet de l'Enseignement Primaire Supérieur) thì đỗ mới được bổ thư-ký lục-sự tập sự.

Nhưng kỳ thi đỗ trước cần đến những 43 viên vừa lục-sự vừa thư-ký lục sự mà vì bắt buộc phải có những thứ văn bằng đã kể trên kỳ, nên chỉ có được hơn hai chục người ứng thi mà thôi. Vậy thì cái số lục-sự và thư-ký lục-sự phải cần đến, nay hãy còn thiếu.

Bởi thế mà ngày 22 Mars vừa rồi, quan Toàn-quyền đã ký nghị-định cho phép lấy cả những viên chức đang công sự tại các sở nhà-nước, dù không có những văn bằng kể trên cũng được ứng thuyển trong kỳ thi ngày 14 Juin này.

Nhưng xin chớ hiểu lầm, chỉ những viên chức đang công sự mà không có các văn bằng kể trên mới được ứng thi mà thôi, chứ thứ ai người chưa công sự thì không được hưởng cái lệ kỳ.

Có ông hỏi về chương-trình thi những bài gì. Vậy xin đáp rằng kỳ thi này hỏi toàn về Luật mới cả.

BÁN VỐN

Có một ít vải mua cho Hôtel mà không dùng đến :

« Toile métis pour drap de lit sur 220

« id — 110

« Pur fil. 110

« Torchon au mètre.

« Nappage coton blanc vân vân... »

Nay muốn bán vốn, ai muốn mua hỏi tại bản quán.

Thi tiếng Viễn-đông. — Bài chữ Pháp dịch ra quốc-ngữ trong kỳ thi tiếng Annam bậc đệ nhị cấp như sau này :

Il est constant que les procès ne sont d'aucun profit et qu'on ne les fait généralement pas de gaîté de cœur. Et cependant les jugements s'accumulent dans les tribunaux, les plaintes ne cessent pas d'être lancées. Si l'on recherche les causes de ce déplorable état de choses, l'on constate qu'il provient de trois sources.

Et d'abort les tyranneaux artificieux des villages : ils ont un arsenal de ruses et de fourberies à leur service, ils ont cent moyens pour altérer et fausser la vérité. Leur ligne de conduite est de trancher toutes les contestations par la force ; leur moyen d'existence d'accaparer les biens d'autrui. Ils oppriment et violentent le pauvre et l'orphelin, ils trompent et narguent l'ignorant et le simple. Si on leur résiste, ils lancent la calomnie, apportent le malheur ; ils traînent leurs adversaires devant les tribunaux. Si la vérité est découverte et s'ils sont condamnés, ils font appel de la sentence ; si cet appel ne leur donne pas gain de cause, ils font appel une deuxième fois puis une troisième. Les moyens du pauvre et de l'orphelin ne lui permettent pas de soutenir la lutte, et celui qui a des biens voit la perte de sa cause avec la fin de ses ressources. Et alors ces misérables triomphent et sont satisfaits.

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Điếu nhà hòa (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.

Buổi chiều nào cũng khám bệnh từ 2 giờ đến 4 giờ, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.

362

Lường tương hoán cải. — M. Bùi-phái-Tường, trí-phủ hạng nhất phủ Hoài-đức (Hà-đông) và M. Ngô-bá-Tiếp, trí phủ hạng nhì phủ Quốc-oai (Sơn-tây) nay đổi lẫn cho nhau.

Đường mắc nghẽn. — Đường số 12 huyện Thanh-Tuyền-quan, từ Đông-châu đến giáp giới tỉnh Vĩnh-yên thì nay không đi được vì chảy mất một cái cầu gỗ ở kilomètre 85.

Chừng đến ngày 16 Avril mới đi được.

MUỐN BÁN

Chaudières tubulaires, Chaudières (pompes centrifuges) mới nguyên, mới cài trực được 1 tháng, mỗi cái hút được 60 lít nước trong một giờ, lên cao được bảy thước, có để bằng giang sẽ mách mối cho máy động-cơ chạy điện cũng được.

Muốn dùng động-cơ ba dây hoặc động-cơ liền (moteur triphasé ou monophasé) cũng được.

Hỏi tại Công-ty Điện-khí Đông-dương (Compagnie Générale Indochinoise d'Electricité) Hanoi.

CUỘC ĐẤU VÕ

Ngày 15 Avril

TẠI RẠP CHỚP BÓNG PALACE

Như tin đã đăng trước đây, ngày chủ nhật 15 Avril này, nhà chớp bóng PALACE và hội Boxing-Club có tổ-chức một cuộc đấu võ.

Ta xin nói ngay rằng cuộc đấu võ lý chắc vui lắm, vì rằng chẳng những các tay võ luyện tập rất lâu, nhưng ai nấy lại quyết chí đấu cho đến khi quyết thắng phụ mới thôi.

Các cuộc võ thứ tự như sau này :

1· Cuộc đấu võ số cân MOUCHE 6 keo

Fillol chọi với Lemonier.

2· Cuộc đấu võ số cân VOLTER 8 keo

Renaud chọi với Costa.

3· M. Leloup đấu các khí giới.

4· Cuộc đấu võ An-nam.

Thinh chọi với Minh.

5· Cuộc đấu võ cân nhẹ 10 keo,

Pienovi chọi với Combes.

6· Cuộc đấu võ cân nửa trung bình 12 keo.

Lepage chọi với Priol.

Xin nhắc rằng Lepage đã thách tất cả các võ-sĩ Bắc-kỳ số cân cũng bằng mình.

Hiện đã bán giấy cho thuê chỗ.

Hiện còn mấy chỗ tốt.

Thưởng hàm. — Những người tòng-sự tại sở Thương-chính có tên sau này được thưởng hàm tăng cửu phẩm đội-trưởng :

MM. Đỗ-v-Lan (Hà-đông) ; Ng-v-Ký (Hà-nam) ; Hoàng-v-Lựu, (Hà-đông) ; Ng.-v-Lập, (Bắc-ninh) ; Đỗ-v-Ngưu (Hà-đông) ; Ng -đăng-Sen, (Sơn-tây) ; Ng.-v-Y, (Thái-nguyên) ; Ng-v-Trân (Quảng-yên) ; Ng-v Nam, (Kiến-an) ; Ng-v-Sao, Bắc giang) ; Đỗ-v-Hích, (Kiến-an) ; Đào-văn-Duyên, (Nam định) ; Ng-v-Hai (Thái-bình) ; Phạm-v-Ngọn (Nam định) ; Ng-văn-Học, (Hải-dương) ; Chương-tiến-Hoa, (Hải-ninh) ; Ng-v-Dai (Quảng-yên) ; Hồng đình Trang, (Hải-ninh) ; Ng văn-Kế, (Kiến-an) ; Trịnh-văn-Hanh, (Hưng-yên) ; Bùi-Tri (Hải dương) ; Phạm-hữu-Chinh, (Thái-bình) ; Mạc-v-Ngỗ. (Hải-dương ; Ng văn-Chinh (Nam-định) ; Vũ v-Nguyên, (Nam định) ; Hoàng-v-Hữu, (Hải-dương) ; Lê-như Phương, (Hưng-yên) ; Phạm-văn-Hy (Nam-định) ; Ng-đình-Phất, (Kiến-an) ; Trương-đức Chinh (Thái-bình ; Lê v-Soi, (Yên an) ; Trần v-Vọng. (Nam-định) ; Trần-văn-Hòa (Nam định) ; Ng-v-Ba, (Hưng-yên) ; Vũ v Xoán, (Hưng-yên) ; Tô-đình-Vui, (Haiphong)

Ngạch cảnh sát. — Các cựu binh có tên sau này được bổ làm cảnh sát tại Vĩnh-yên, hàng tháng lãnh 120 đồng : Trần v-Khâm, Vũ văn-Đỉnh, Ng v Bịch, Vũ-v-Khiêm, Lưu-v-Gia, Đoàn-v-Cập.

Chợ bàng lậu thuế. — Sở Thương-chính vừa bắt được năm người Khách ở Hương-cảng sang giấu nhiều hàng lậu thuế vào trong lò rượu Thanh-thinh, như là đồ vàng, đồng bồ, hoa tai v... v... Năm chú đến phải phạt chung nhau là 550 đồng.

Cuộc đua ngựa. — Đến ngày 15 Avril này tại Haiphong sẽ có cuộc đua ngựa là cuộc thứ bảy trong mùa này :

Chương-trình như sau này :

Giải Charte ed và Hong-kong Phang Bank :

chạy 1300 mètres

Tên chaông ngựa :	*Tên ngựa :*
Blanche	Long cân
d·	Condottière
Cua Cam	Pyrrhus
Linossier	Sphinx
France	Chocolat
Rochè	Hégnin
A. T. B.	Alba
Ng-văn-Nhân	Pompon
Cyrnos	Pacha
B. k-Long	Picador

Giải Banque de l'Indochine

chạy 1400 mètres

Blanche	Abeille
d·	Corsaire
L. R.	Zèbre
Titannia	Rêve d'or
Cyrnos	Pénard

Giải lót :

chạy 3000 mètres

Blanche	Condottières
d·	Chatouille
Ng-huy Hợi	Azor
Ng-huy-Hợi	Rigadin
Cua Cam	Phidias
Linossier	Dédé
Tạ-duy-Tư	Thất-Khê
Cyrnos	Narkin

Giải Atelier Maritimes :

chạy 2100 mètres

BẮC NINH (THỊ CẦU)

Cờ bạc sinh ra trộm cắp ! — Tháng này le tháng mấy rồi ? mà nhiều nhà bấy còn đàn đúm đề đề nhau chuyện kế sinh nhai về cái mặt nghề cờ bạc, kiếm ăn lẫn của nhau trong làng xóm, có ai ngăn ngừa sẽ trả lời một cách rất êm ái là : ngày xuân giải trí 5. 3 xu 1 vài hào cho đỡ buồn. kỳ trung là lập tâm đại ác để lừa thị lẫn nhau cho đến trắn trụi mới nghe. Kia ai ơi ! quân bài cái bát đồ chính là đồ khí giới để bắt vong hồn người ta đem giam cầm nơi hang ngục tối đấy ! thường nơi chỗ nào cũng nghe thấy tiếng con bạc om sòm tán tụng đến kiệu nọ cao, bịp kia gỗi, ăn thua hàng chục hàng trăm, đề trăm khoanh tử đồm đề bang bít tai mắt những kẻ khờ dại ngây ngốc vội cho đấy tức... chứ nhàu nhàu lưng làm vỡ..., chực xoay đám khác.

Ô ! thôi phong hóa điên đảo đến thế còn mong sao được dân làng cho cường thịnh, thuồng gì đến đường thương công kế lợi nữa.

Mỏ sáng hôm sau, bỗng thấy có người gọi cửa, rồi rằng Du-văn cho đến mời chàng tôi. Tôi hỏi việc gì, người đấy lộ đáp rằng không biết. Chàng tôi liền trở dộ khẩu kịp ăn cơm sáng, rồi người nhà đồng đi. Đến chỗ em tôi vội vàng phi ngựa ra đi. Bấy giờ tuổi còn ấu thơ lắm, chưng sá vắng người. Tiếng chân ngựa đi trong cảm sương mù, làm tan hẳn một vùng mầm tịch.

Đến nơi, người ngựa ở sân, chàng bạn đi vào thì đã thấy có Vi viên cùng Tiệp-chân đã đến trước từ bao giờ rồi vậy. Nghĩ lại thì thấy Giáng anh cũng thăng đi đến, hỏi chàng tôi rằng :

Các chị làm gì mà đến như thế ?

Tôi nói :

Tôi thấy cho gọi, nên vội vàng đi đến, chớ cũng không biết là việc gì.

Chị em liền rủ nhau cùng vào. Du-văn trông thấy chàng tôi bỗng cười lớn lên, chàng tôi lấy làm lạ.

Du-văn cười và nói :

Tôi năm nay đã bảy mươi tư tuổi, nhưng thật không thấy có việc nào quái lạ như thế này, thật thế !

Sử-sam mỉm cười mà nói :

Có phải là cái lạ không ?

(Còn nữa)

ĐỒNG-HỒ ĐEO TAY BỌC VÀNG, ĐẢO BẢNH 20 NĂM

Sổ quyên cho Hội Việt-Nam Thanh-niên

Tỉnh Bắc-ninh

TIÊN GIÁNG THẾ

Đức Thánh-mẫu Phủ-giầy là một bực Thượng-đẳng Phúc-thần. Truyện

Y-khoa bác-sĩ Sarrailhé

6, Phố Thợ-nhuộm. — Giấy nói số 595

Xét nghiệm máu mủ, đờm rãi, phân, nước

Giá..... 11 $ 50

BÁN Tại HIỆU :

A. PERROUD (Nhà xanh)

39, Phố Paul Bert. — HANOI

2009

ÔNG FERRIEZ Ở THANH-HÓA

Muốn dùng những surveillants để trông nom về việc giống cao-xu tại Cambodge và tại Saigon, ai muốn xin thì gửi giấy cho biết là bao nhiêu tuổi và đã làm ở đồn-điền nào chưa, hoặc muốn hỏi đều gì thì dặn tại nhà ông ấy ở Thanh-hóa mà hỏi. 3568

HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

DẦU-GAN-CÁ-VIÊN :

Chữa bệnh đau ngực, rức-đầu, sốt-nóng, đau cổ họng, đau trong mùa này.

Thử dầu nguyên : 1 $ 75 một lít, 0 $ 90 nửa lít

— viên : 0, 90 một lọ, dùng uống được 12 ngày

Bán tại Hiệu Bào chế MONTÈS, số 54, phố Trảng-tiền, Hanoi.

Bộ này tiết giới thay đổi thất thường có nhiều người ốm!

Nhất là bệnh Grippe (sốt-họe-cúm). Bạn khắp xa thành-thị, rực-đầu, sốt-nóng, đau cổ họng, đau ngực; nếu không biết cách chữa những chứng ấy thì chết người như bỏ! Nếu ai phải bệnh ấy, nên đến Bán-hiệu hoặc gửi thư mua 6 viên CACHETS ANTIGRIPPE. Giá bán 0 $ 60 một lọ, uống trong 24 giờ sẽ thấy khỏi bệnh. Thuốc này đã cứu được vô số người! Ai đã biết cũng chịu là thần-hiệu.

Bán tại Hiệu Bào chế MONTÈS, số 54, phố Trảng-tiền, Hanoi.

CHUYỆN ĐỜI NAY

Một cảnh rất đẹp. — Bán-quán tiếp được bài sau này vậy cứ nguyên văn đăng báo

Xưa nay tôi vẫn thường nghe người ta truyền nói như cảnh Bồng-lai, như cung nguyệt-điện. Ấy là những nơi rất tốt đẹp rất lạ lùng ở trong hầu giới trên quả đất, nhưng mà chỉ nghe nhời truyền nói thế mà thôi, chứ thực mắt tôi chưa được trải xem qua cảnh tốt đẹp lạ lùng ấy. Mới đây tôi đi lễ phủ Tiên-hương trở về vào lễ phủ Gián-ba ở trong làng Bảo-ngũ, tôi được tiếp cận ông viên sắc ở làng sở tại cho tôi xem bằng sắc quyền để, liền có quan Tổng-đốc Phạm và quan Án-sát Mai đứng giám-sinh việc làm lại phủ. Quan huyện sở tại làm giám-đốc, và thầy chánh tổng làm đốc công có nghị định quan Công sứ cho phép quyền để việc công đức được hơn 3000 p. để sửa sang lại phủ Tiên-thánh, mà các quan giao cho M. Kỳ Lan là người làng lấy đứng hưng công, nhận coi các việc sửa sang tại phủ.

Tôi đi ra ông Bát-xoán-Lan nguyên trước có làm kỳ lục tại tòa Sứ Nam-định vốn nhà giàu có và vẫn có lòng công quả về những việc này. Hiện nay ông lấy thừa lệnh quan trên hết lòng hết sức giúp đỡ dân làng, gia công sửa sang lại phủ Thánh-mẫu tất cả là tấm tòe, nền phủ đều lát gạch hoa si-măng, toàn dùng những cách thức lạ mới cả, những đá ghép trên lòng thượng thì đục long-chầu sư phục, phượng mấu hoa hay, trong điện thì toàn chạm những trần-cầm kỳ-thú chứng quả bách hoa, nào tứ-linh tứ linh, nào thảo mộc quần sinh những nề chạm long so sánh với tượng Ghế cung thợ hàng Đan cũng có phần hơn tinh xảo. Hai bên đốc đền thì dập động Thần-phù và cảnh nguyệt-điện, nào quần-tiên khánh hội, nào cảnh-tịnh thiên bồ nào là cảnh Sùng-sơn, nào là chân Quy-linh nào đao-rì Lăng-uyển, nào cỗ thụ san hồ, cũng là hoa thảo vinh xuân, thú cầm dẫn sử, các nét thì họa càng nhìn càng tươi, Phủ Giáp này từ cổ phong thờ đức thánh Đệ tam, phát tích ở đây và dáng kỳ ở đây, mà giúp sức cho để mở nên tòa hồi-đồng ở phủ Giáp, ấy là thực mắt là cảng trông thấy vậy tôi chầu là chốn Bồng-lai tiên-cảnh, Nguyệt-điện tiên cung, cũng chẳng qua đến thế mà thôi tôi hỏi công việc dân làng làm phủ, thì nằm phần hiện mới làm được ba phần, thế thì tôi trông như các ông các bà nào có lòng thiện tín, cũng nên hết lòng để cùng thêm vào cho thành quả-phúc, thời ai lăng những là mình được dự hưởng sự lành về sau mà nay cũng phu được chứng nhiều sự làm gì hay là đừng mưu để cướp chợ ?

Việc này mong rằng quan trên lưu ý đến cho thì những người buôn bán ở đây cảm tạ vô cùng.

Ch. lại cảo

NAM-ĐỊNH

Một cảnh rất đẹp. — Bán-quán tiếp được bài sau này vậy cứ nguyên văn đăng báo

Xưa nay tôi vẫn thường nghe người ta truyền nói như cảnh Bồng-lai, như cung nguyệt-điện. Ấy là những nơi rất tốt đẹp rất lạ lùng ở trong hầu giới trên quả đất, nhưng mà chỉ nghe nhời truyền nói thế mà thôi, chứ thực mắt tôi chưa được trải xem qua cảnh tốt đẹp lạ lùng ấy. Mới đây tôi đi lễ phủ Tiên-hương trở về vào lễ phủ Gián-ba ở trong làng Bảo-ngũ, tôi được tiếp cận ông viên sắc ở làng sở tại cho tôi xem bằng sắc quyền để, liền có quan Tổng-đốc Phạm và quan Án-sát Mai đứng giám-sinh việc làm lại phủ. Quan huyện sở tại làm giám-đốc, và thầy chánh tổng làm đốc công có nghị định quan Công sứ cho phép quyền để việc công đức được hơn 3000 p. để sửa sang lại phủ Tiên-thánh, mà các quan giao cho M. Kỳ Lan là người làng lấy đứng hưng công, nhận coi các việc sửa sang tại phủ.

Tôi đi ra ông Bát-xoán-Lan nguyên trước có làm kỳ lục tại tòa Sứ Nam-định vốn nhà giàu có và vẫn có lòng công quả về những việc này. Hiện nay ông lấy thừa lệnh quan trên hết lòng hết sức giúp đỡ dân làng, gia công sửa sang lại phủ Thánh-mẫu tất cả là tấm tòe, nền phủ đều lát gạch hoa si-măng, toàn dùng những cách thức lạ mới cả, những đá ghép trên lòng thượng thì đục long-chầu sư phục, phượng mấu hoa hay, trong điện thì toàn chạm những trần-cầm kỳ-thú chứng quả bách hoa, nào tứ-linh tứ linh, nào thảo mộc quần sinh những nề chạm long so sánh với tượng Ghế cung thợ hàng Đan cũng có phần hơn tinh xảo. Hai bên đốc đền thì dập động Thần-phù và cảnh nguyệt-điện, nào quần-tiên khánh hội, nào cảnh-tịnh thiên bồ nào là cảnh Sùng-sơn, nào là chân Quy-linh nào đao-rì Lăng-uyển, nào cỗ thụ san hồ, cũng là hoa thảo vinh xuân, thú cầm dẫn sử, các nét thì họa càng nhìn càng tươi, Phủ Giáp này từ cổ phong thờ đức thánh Đệ tam, phát tích ở đây và dáng kỳ ở đây, mà giúp sức cho để mở nên tòa hồi-đồng ở phủ Giáp, ấy là thực mắt là cảng trông thấy vậy tôi chầu là chốn Bồng-lai tiên-cảnh, Nguyệt-điện tiên cung, cũng chẳng qua đến thế mà thôi tôi hỏi công việc dân làng làm phủ, thì nằm phần hiện mới làm được ba phần, thế thì tôi trông như các ông các bà nào có lòng thiện tín, cũng nên hết lòng để cùng thêm vào cho thành quả-phúc, thời ai lăng những là mình được dự hưởng sự lành về sau mà nay cũng phu được

THÁI-BÌNH

Trường Công-nghệ. — Các học-sinh trường Công-nghệ ở Thái-bình mỗi tháng được 3 đồng học bổng trong hạn 6 tháng để theo học nghề làm chiếu.

VIỆC TRUNG-KỲ

TOURANE

Đến mùa bầu cử. — Đã gần đến kỳ tuyển cử mấy ông Trung-kỳ Tư-vấn Nghị-viện. Ông thì ra thay một cho dân, ông thì thay một cho các nhà buôn bán. Thế mà kỳ này chưa biết những ông nào ra ứng-cử ; ông nào tình nguyện ra, ông nào vì bè-đảng xui giục mà cũng cố tình nguyện ra.

Ở tỉnh ta kỳ tuyển cử trước, lần thứ nhất tôi xem ra phần nhiều là những người có quyền đi bầu cử còn bỡ ngỡ lắm ; đã bỏ ngỡ tất sinh lòng tăng chúng và người nào quen biết mình hay bằng giao thiệp với mình, thì bỏ phiếu cho người ấy, bất luận là người thế nào, có đủ tài năng mà cáng đáng lấy cái lợi-quyền mình giao cho không

Nói đến mùa bầu-cử, ký-giả tưởng nên nói qua đến cách chọn người. Đã gọi là chọn người ra thay mặt cho mình người ấy hay thì mình hay, người ấy đỡ thì mình đỡ, người ấy được lợi-quyền thì mình được lợi-quyền, người ấy mất lợi quyền là mình mất lợi-quyền, thì nên tìm lấy người có học-thức tài-năng và phẩm-hạnh, ấn nên nói rồi, trừng trải việc đời, không vì lợi riêng mà bỏ lợi chung. Tìm những người như vậy mà phó-thác lợi-quyền của mình : những người ấy mới đủ tư-cách mà đảm đang cái trách-nhiệm to tát ấy.

Kỳ giả nói đến việc bầu-cử thì lại nhớ đến gần ba lần tuyển cử các chức-dịch kia. Ông nào ra ứng-cử thì ở nhà hoặc ở đình đã sẵn-sàng cơm rượu rồi « Xin gọi chút lòng thành kính mời quí ông có quyền đi bầu-cử ».

Ôi bầu-cử ! Ôi phiếu bầu ! đem cái phiếu bầu mà đổi lấy vài chén rượu hàng men, đổi đĩa thịt-mỡ.

Nay gần đến kỳ bầu cử Trung-kỳ Tư-vấn Nghị-viện, ký-giả xin nhắc các nhà có quyền đi tuyển cử nên một lòng chọn được người là mẫu-mực, chớ xin cho đem lòng tăng chúng mà bỏ người tài-năng trí thức, phải nên chọn một gửi vàng cho kẻ tỉ sinh lòng ấy nhé.

Lại xin ông nào ra ứng cử cũng nên bỏ thói thường, xin dùng rượu-rượu cỉ ở chè, tiền-tiêu bạc-bẽo, hình nơi này, biếu nơi kia. Bất tất phải rượu-chè tiền-bạc, miễn là bầu tài tất nên dụng.

Ai coi chớ vị rượu tiền,
Chọn người xứng đáng giao quyền là hơn.

B. L.

Gọi thêm vốn

Thưa các ngài,

Theo như thư của bản hội tôi nói các ngài vừa rồi về việc bản-hội gọi thêm vốn, xin cho lại rõ-ràng các ngài đóng của đồng tiền hay là bằng quốc trái Đông-Pháp thời bản-hội cũng xin hoan nghênh.

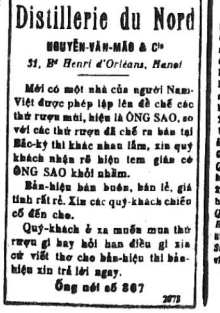
Về việc đóng bằng phiếu quốc trái thời có nhiều ngài viết thư tới hỏi bản hội rằng làm sao lại gọi là đóng lắm.

Vậy xin có lời trình lại các ngài rõ rằng phiếu quốc-trái của có giá-trị ngang với vàng về quyền lợi của các ngài — trong 15 lần là : tuỳ nào có g có số phiếu của các ngài số trúng, khi ấy ngài rút phiếu ấy đi lĩnh tiền, thời các ngài sẽ đóng cho bản-hội 50 $ 00 thay vào số phiếu mà ngài đã lấy ra.

Như vậy bản-hội gọi là đóng tạm là vì là đó.

Nếu phiếu của các ngài không có số nào trúng, thời có đủ 5 lần-biên mất cho không có kỳ hạn nào p ải chuộc lại cả mà cũng không phải chịu phi tổn gì vì bản-hội tại tính ra số cách đóng những trái phiếu ấy không phải mất lãi.

QUẢNG-HƯNG-LONG
Thương-cục Hanoi.
Ch. NHIỆM
HOÀNG KIM BẰNG *kính thư*

Hiệu GIỤ-ÍCH *tức là Công-ty* CHU-VĂN-MINH *ở Haiphong, đường Sadi-Carnot, số 115 có nhà mạ nâu dầu và chế các thứ sơn tây đủ các màu đặt đầu* CON GÀ VÀNG.

Sơn rất tốt, giá bán phải chăng, xin đồng-bào chiếu cố một hóa, có viết thư cho bản-hiệu lấy mẫu, sẽ sin gửi biếu ngay.

2976

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

Distillerie du Nord

NGUYỄN-VĂN-MÃO & Cie

51, Bd Henri d'Orleans, Hanoi

Mới có một nhà của người Nam-Việt được phép lập lên để chế các thứ rượu mùi, hiệu là ÔNG SAO, so với các thứ rượu đã chế ra bán tại Bắc-kỳ thì khác nhau lắm, xin quý khách nhận rõ hiệu tem giấy có ÔNG SAO khỏi nhầm.

Bản-hiệu bán buôn, bán lẻ, giá tính rất rẻ. Xin các quý-khách chiếu cố đến cho.

Quý-khách ở xa muốn mua thứ rượu gì hay hỏi han điều gì xin cứ viết thư cho bản-hiệu thì bản-hiệu xin trả lời ngay.

Ông nói số 867

2973

BÁO NAM-KỲ KINH-TẾ

Mỗi tuần lễ xuất bản một lần ngày thứ tư,

Ở ĐƯỜNG CHARNER, SỐ 97, SAIGON

Giá mua đồng niên 5 $ 00

Thực là một tập báo nói riêng về đường kinh-tế rất có ích cho tất cả mọi người

Vậy người Bắc-kỳ nên mua mà xem lời lẽ nói rất đỗi đàng hoàng.

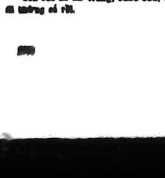
華 PAO-VA 寶

28, Phố Hàng Bồ. Hanoi

號八十牌門衙城行內河東

Chúng tôi kính-trình các quý khách biết rằng may chúng tôi mới có sang : 1° Một bọn đồ ngọc rất tốt như là quả cầu chạm rồng, vòng, điếu bát thuốc lá, đèn, vân vân.

2° Một bọc nhiều kính đã sẵn thứ mặt, mặt đen mặt trắng, mặt vàng, mặt mài là cây, vân vân. Lại có cả nhiều kính gọng bằng vàng lấy, gọng bọc vàng, gọng đồi mồi, vân vân ; quí xuân đến ku mà đeo những thứ kính này thì bợp phép vệ sinh lắm lắm.

3° Một bọc đồng-hồ quả-quít đeo tay, đồng-hồ bọc vàng, đồng-hồ bỏ thước, đồng hồ chăm-chắm, vân vân.

4° Một bọn chậu sứ, đèn sứ, lọ sứ, bát sứ, bộ sứ để thắp-thiên hay là bày bánh cũng được và tốt kinh, vân vân.

5° Một bọn đồ mỹ-thuật ở Bắc-kinh sang.

Giá thứ hàng mới sang bổ xảm số trên này chúng tôi xin bán hạ giá, mong số các quý-khách chiếu-cố cho thì chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm lắm.

Gửi các đồ từ trung, nhiều bán, ngọc ngà, vàng thì không kể, chỉ các quí-khách cứng cả tường cả rồi.

Chân-cáo
HIỆU PAO-VA
Phố Hàng bồ số nhà 28. Hanoi.

Đào-đình-Mai dit Kim-Diễn

Cơ-xá-nam (Bến phà Đen)

HANOI

Nay tôi mới mở xưởng, có làm tủ, bàn, ghế và các thứ, vân vân. Xin các quí-khách dùng gỗ, lim, tạp, cũng đủ cả. Giá tôi xin tính hạ và làm thực kỹ. Mới các quí-khách lại mua giúm cho hiệu tôi. xin cảm ơn.

2924

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các quí-khách xem bó thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu đến khi về mua lại mua ở hiệu thu khác, sau nhỡ mà lầm ra không đúng được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho và xin các ngài từ nay đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ : «

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ be chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,
Ed. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

Đồng-hồ treo và để

MÁY ĐỨC CỰC TỐT

BẢO HÀNH 10 NĂM

Máy chạy 15 hôm, đánh tiếng chuông thanh nhã. Vỏ bằng go ghép không bao giờ mọt.

Mỗi cái 15 $ 00

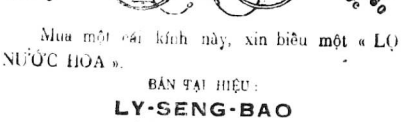
Cước tính thực rẻ

TONG-YUNE-TAI

49, Phố Hàng Ngang — HANOI.

Kính đối tuổi gọng bọc vàng Giá bán 8 $ cả cước

Kính gọng kền Giá bán 1 $ 60 cả cước

Mua một cái kính này, xin biếu một « LỌ NƯỚC HOA ».

BÁN TẠI HIỆU :

LY-SENG-BAO

42, Phố Hàng Bồ. Hanoi.

敬啟緣年必參點堂春在

Thuốc lở châu-phách-tán

Thuốc lở châu phách này, rất thơm, sạch mát, mà chóng khỏi, bất cứ trẻ con người lớn, tức là phải lở sâu quảng sâu cũng chỉ chăm cam khỏi, thần tiên ăn tại, thiết tại. Các những lở ngứa ngoài da, bôi lần khỏi cả, lọ nhỏ giá 0 $ 50, lọ nhỡ giá 0 $ 80, lọ nhất giá 0 $ 10, mua buôn nhiều có trừ hoa hồng. Thuốc này về thuốc cao răng, thuốc đau họng kinh niên, thuốc bảo thận bổ, đều là bản-hiệu một tinh chế ra cả, mà lý Hải-phòng Hanoi vừa rồi bán được các thuốc ấy rất nhiều, các hàng tạp-hóa và các hàng bảo-chế các tỉnh hiệu đã nhiều nơi mua buôn cả bán lẻ. Các nơi đã tín-nhiệm cả bán bỏ như sau này : hiệu *Bảo-Đình-Tự*, 138, phố hàng Bông, bỏ bán bán lẻ, 62, phố hàng Bông. hiệu *Bình-Hòa-Đường*, 84, hàng Bông, nhà in *Đông-tinh Ka-quán*, 62, hàng Gai, nhà in *Thực-Nghiệp Ka-quán*, 48, phố 24 Hoàn-kiếm, hiệu *Đông-Hưng-Viễn* bán cao-lâu và hiệu *Vinh-Hợp-Thành*, hiệu *Hoành-Sơn-Đường* bán bảo chế hàng Buồm, hiệu *Yen-Xuân* chụp ảnh, 42, hàng Điếu, hiệu *Yen Xuân-Đường* ấn 12, hàng Trống, hiệu *Thuận-Lợi*, 11, phố Cửa nhà thờ, hiệu *Sức-Long*, 12, phố Tiên-tsin, hiệu *Vinh-Lợi-Vinh*, 60, hàng Bồ, hiệu *Quảng-Lợi* 33 và hiệu *Bảo Hợp*, 27, phố Chợ nhớn cả, hiệu *Vinh-Xương*, 27, Hà-trung, hiệu *Phương-Bình*, 100 Cửa gỗ, hiệu *Phạm-xuân-Trang*, 62, hàng Bạc, hiệu *Hưng-Long*, 27, hàng Bát-đàn, hiệu *Hạnh-Nhân-Đường*, 81, và hiệu *Hưng-Thông*, 83, Phúc-kiến, Hanoi, hiệu *Hợp-Hưng-Long*, 33, phố khách Haiphong, hiệu *Sơn-Bình-Đường*, 127 phố Khách và hiệu *Quảng-Lợi-Ich* 35, hàng Song Nam-Định, hiệu *Vạn An* phố Tân thới Tân-bay hiệu *Đức-thắng* phố Việt lợi tỉnh Việt trì, hiệu *Đức-Phương* 106, phố Đông-thị Hải-dương, hiệu *Phúc-Hưng* bán tạp hóa *Phúc-yên*, hiệu *Xuyên-Chi*, ở may là tỉnh Yên-mô, hiệu *Sai-Chương*, 41, Wing lợi Hưng Yên. Nơi nơi kể trên có bán bỏ có thuốc thấy nói ngoài, vì sản thuốc sản đăng khắc nên, đều công hiệu cả. Xin các quí-khách chiếu cố.

Bảo-hiệu VĂN-XUÂN-ĐƯỜNG
số 101, phố Tiên-an, tỉnh Bắc-ninh (Tonkin)
Chi hành

TRUNG BẮC TÂN VĂN

MỘT NGƯỜI KHỎE LẠ

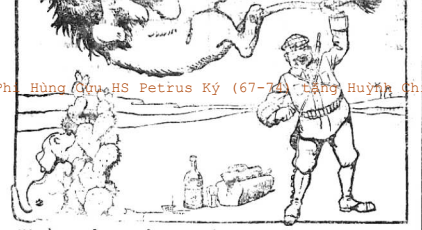
TAM-TINH-Y-QUÁN

Ai có bệnh nên biết hiệu « Tam-tinh

Chữa bệnh đau ngực và các bệnh yếu sức bằng dầu gan cá thu-viên

Thường thường tôi thấy nhiều người bệnh dùng dầu gan cá thu nước kêu uống vào mồm thấy

Bộ Võ Phi Hùng Cứu HS Petrus Ký (67-71) Tăng Huỳnh Chiến Thắng Cải Khoa Xuất Khẩu Lao Động Quốc Tế (Cornell)

NGƯỜI ĐI SĂN. — Chẳng cần phải dùng súng cũng đánh nổi sư-tử. Uống một cốc QUINIUM LABARRAQUE, thì khỏe lạ thường như thế.

Sau mỗi bữa cơm uống một cốc con rượu Quinium Labarraque, thì chẳng bao lâu mà người ốm, hoặc vì làm lụng khó nhọc, hoặc có việc gì thất quá mà thân thể phải suy nhược; những người thanh niên lớn lên chóng quá mà sinh ra kém sức khỏe, con gái không lớn lên được, đàn-bà sau khi sinh sản, ông già bà cả thảo thì yếu đuối, những người mắc xấu hoặc lao-lực quá sức, đều nên uống rượu Quinium Labarraque. Nhất là những người mới ốm khỏi lại càng nên uống lắm.

Các hàng bào chế đều cũng có bán rượu thuốc Quinium Labarraque. chai nửa $f.$ chai lớn 5 f.

Chinh-điểm Maison FRÈRE, 19, Rue Jacob, Paris.

2067

PHONG-TAI

HIỆU ANNAM ĐỒNG GIẤY

Số 45, phố Xe-điện Rue des Pipes) Hanoi.

Được giải thưởng nhất trong kỳ đấu-xảo riêng tại cuộc Hội-chợ Hà-nội 1922. Có catalogue riêng gửi-khách muốn xem xin viết thơ về hỏi, bản-hiệu sẽ gửi biếu.

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài quý-khách biết rằng tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy tháo thức quí ông nào mua thì gửi tiền cho về trong số tiền gửi theo giấy mua thì bản-quán không kể lời. Mua báo thì tính từ 1er hoặc mồng mười nhưng xin trả đi cho sớm

ATOPHAN-CRUET

THUỐC ATOPHAN-CRUET

là một vị thuốc không có pha chế nhiều món

Mỗi hoàn 0,50 cr (uống từ 3 đến 8 hoàn trong 24 giờ)

TRỪ CÁC BỆNH ĐAU LẮT-LÉO VÀ GẮN-CỐT

THUỐC PHÁP — Trữ tại: 6, Rue de Pre-de-la-Mule, PARIS — Ở PHÁP QUỐC LÀM

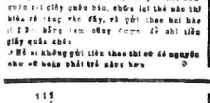
Cùng có bán tại: Hanoi, Ets CHASSAGNE, Phnom-Penh, Long-Xuyen, và các hiệu bào chế khác.

THUỐC LẬU (SANTAL MONAL)

Sự nóng buốt ở bệnh lậu thường hay làm cho đau đớn ở trong đường tiểu-tiện, bàng quang, quí-thận và làm cho mụn mọc lên ở các cơ-quan ấy nữa. Vậy thì thực là khó chữa cái bệnh nóng buốt mà để lâu nhiễm vào các cơ-quan ấy, song dùng thuốc *Santal Monal* thì thực là dễ khỏi, vì thuốc này điều-trị ở trong, khi uống vào thì làm lẫn với nước tiểu mà thành ra xanh và rửa rảy những vật bẩn tế sinh ra bởi sự nóng buốt.

Khi mới bắt đầu có mủ mà dùng ngay thuốc *Santal Monal* thì bệnh đau đớn, bốt sưng, bốt buốt, và không cần tăng bệnh lên được nữa. Phải nên biết rằng vì sự nóng buốt thường hay sinh ra đau ngực-hành, bàng quang, quí-thận, và chuyển sang các cơ-quan khác mà có thể sinh ra bệnh nặng được. Thực như vậy, cái sự nóng buốt ấy lại còn chuyển sang chứng huyết, lần sang qua thận mà sau lại chữa lên đến tâm can tỳ phế được nữa.

Vậy thì khi mới bắt đầu có mủ phải nên cần mà chữa ngay bằng thuốc *Santal Monal*, như thế mới có thể khỏi hẳn được, mà không hại gì đến sức khỏe cả, và mới có thể ngăn tránh với đời được.

Thuốc này bán rẻ ra đến các hàng cả

LỆ ĐỔI CHỖ Ở

Xin các ông mua báo, khi đổi chỗ ở, muốn báo quán gửi đến chỗ mới, thì gửi cho báo-quán cả giấy quán báo, chứa lại thế nào thì báo mới được nhắc đấy, và gửi theo hai bào (0$ 20) bằng tem nông (cước để chỉ tiền giấy quán chỉ).

Nếu không gửi tiền theo thì sở có nguyện như vậy hoặc phải trả sâu hơn.

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

Chủ nhật mông một tháng tư tây và những hôm sau này

CỐ RIÊNG BÁN NHỮNG ĐỒ DÙNG NHƯ SAU NÀY:

Chương, bát, đĩa, cốc, vại vân

đồ bằng sắt và đồ điện khí

Có quạt máy hiệu MARELLI mới sang

GIÁ THỰC PHẨM

Có nhiều rượu nho hạng giá thực rẻ hơn các hiệu khác

Xin xem giấy khai qui ra chỗ bày hàng

Xe nhà và xe cho thuê

POUSSE-POUSSE SAIGONNAIS

Societé Fse de Transports — Hanoi

7, Boulevard Bobillot, 7.

Téléphone N° 213

2003

CHANSON & THIBAULT

58, Rue Paul Bert — HANOI

Bán buôn có hạn và (Đồ Thiết các thứ máy bắt, các thứ dầu, Sơn, Sơn-mài, tiếng Tây và tiếng Tây cùng các thứ đồ đạc hoặc khác, đều thực tốt và dùng vô cùng.

hợp cách vệ-sinh, giá hạn và giá rẻ hơn phải chăng, từ các qui-khách chiếu cố cho thì bản-hiệu lấy làm hân hạnh vô cùng.

Con các qui-khách nào ở xa muốn mua hay muốn thuê xin gửi thư cho bản-hiệu thì bản-hiệu sẽ gửi đi Chu-đáo.

Nay kính cáo.

Độ rầy lại sắp đến mùa bức nóng, và lại sắp sinh ra những bệnh ngoài da bệnh ngứa, bệnh lở vân vân... cùng là bệnh đau xương và bệnh đau mạch máu.

THUỐC DÉPURATIF SENSAL

là một thứ thuốc chế riêng để dùng cho người xứ này ngày nay thực là một thứ thuốc độc nhất vô song, để trị các bệnh ấy.

Cũng lại một thứ thuốc thần hiệu để trị bệnh giang mai kinh niên hoặc mới mắc.

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, trước cửa hiệu Gô-đa trông sang, Hanoi

TỤC TAI-SINH-DUYÊN

(Hôm nay cũng tiếp theo sự-tích Mạnh-lệ-quân, của Hương-diệp phu-nhân là một nhà nữ-sĩ thuở xưa soạn ra. Soạn theo lối dân-tự, nay xin dịch thành văn xuôi để hiến các độc-giả.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Lã di-nương nói đến đấy thì lại sẽ rỉ tai mà bảo nàng *Vân-cơ* rằng:

— Ta nói thật cho con biết, chứ *Từ* di-nương kia quả-nhiên có tình với người ấy. Mỗi khi giáp mặt, hai bên vẫn liếc mắt đưa tình, con cứ thật dạ tin người, mà chẳng biết chi cả. Bây giờ con cho người gì đến nó nữa, nên nhân lúc *Vệ-ngọc* chưa về mà đuổi nó bước, rồi sau sẽ chọn một người nạp môn *đương* hộ đối để cùng an-hưởng phú quí, khiến mẹ đây cũng có chỗ nương-nhờ. Nếu không mà ngày nay đem nhau sang *Triệu-vương* phủ, nào đã biết nẫm nào cho được thành công. Sự xa cửa lìa nhà, trong lòng mẹ thật không khỏi áy-náy.

Nàng *Vân-cơ* nghĩ thầm: câu nói này cũng có lẽ phải! *Từ* di-nương và *Hàng* công-tử vị-tất đã không có chút tư-tình. Ta cứ xem như mỗi khi nói đến cái dung-nhan *Hàng* công-tử thì *Từ* di-nương vẫn tấm-tắc ngợi khen. Chắc rằng đôi bên có thể thoát nặng lời, vậy nên *Hàng* công-tử đối với ta, mới ra lòng hờ-hững. Trời ơi! *Từ* di-nương dẫu có nhan sắc, nhưng so với ta tất còn thua kém, khi nào *Hàng* công-tử lại đem tình ái-luyến, chẳng qua chỉ bởi tại cái lòng nghi-ngờ của di nương ta đó thôi. Không biết tiền-duyên tác để làm sao, mà thấy chàng ta bỗng đeo đai, khiến chàng lại ra lòng hờ-hững. Chàng đã buông lời rẻ-rúng thì về sau còn mặt nào mà trông thấy nhau. Con tạo ghen chi với mà bỗng, ta dẫu có cái nhan-sắc đầm nguyệt say-hoa này, cũng là uổng-phí.

Nàng *Vân-cơ* nghĩ quanh nghĩ quẩn, hai hàng nước mắt, lã-chã tuôn rơi. *Lã* di-nương thấy vậy, kẻ sao xiết nỗi đau lòng, liền ngồi ở bên cạnh nàng *Vân-cơ*, lấy tay vuốt ve, rồi tìm lời nỉ-non khuyên-giải.

Sau *Lã* di-nương đứng dậy, đi sang tây-phòng, trở mặt *Hàng-khôi-thần* mà mắng rằng:

— Nhà-ngươi thật không phải giống người! từ khi bước chân đến nhà ta, luống gây ra bao nhiêu nỗi lo-sợ. Nếu không nhờ có tiền-thư bảy mưu lập kế thì khi nào cho mất được quan khâm-sai. Lão-gia ta vì nhà-ngươi mà phải xa cửa lìa nhà, lại đem tiền-thư hứa gả cho nhà-ngươi. Thế mà nhà-ngươi không biết ơn, còn dám buông lời rẻ-rúng. Thôi, bây giờ nhà-ngươi bước đi đâu thì bước, hoài con gả cho đứa bất-nhân!

Lã di-nương quát mắng rầm-rĩ, *Hàng-khôi-thần* cúm tức quá mà chết ngất người đi, không còn biết nói thế nào. May được *Từ* di-nương khuyên-can, *Lã* di-nương mới quay ra, không nói gì nữa.

Hàng-khôi-thần kêu lên một tiếng mà rằng:

— Cha mẹ ơi! Cha mẹ có thấu cái nông-nỗi này cho con hay không? trăm đắng nghìn cay muốn phần tỏi-nhục! Như thế này thì chẳng thà chết đi cho rồi, chỉ vì một nỗi không đành phụ lời cha mẹ!

Từ di-nương khuyên-giải hồi lâu, gặp đến bữa ăn, người nhà dọn cơm, *Từ* di-nương lại cố mời *Hàng-khôi-thần* ăn cơm. *Hàng khôi thần* bất-đắc-dĩ cầm lấy bát cơm, hai hàng nước mắt, chảy xuống đòng đòng, cơm nuốt làm sao cho trôi được.

Lã di-nương ở một ngoài lại quát mắng rầm-rĩ mà rằng:

— Đứa bất-nhân kia, mọi ngày tiền-thư ta vẫn cùng nó ăn cơm, ngày nay nó đã buông lời rẻ-rúng thì còn trọng-đãi nó làm chi cho uổng. Nô-tỳ đâu! bay bưng cơm ra, bảo nó xuống nhà bếp mà ăn.

Nói xong, lại nổi tam-bành lên, tay cầm cái roi đuổi đánh các nữ tỳ, bắt phải mang cơm xuống bếp. Các nữ-tỳ bất-đắc-dĩ, phải vào bưng cơm ra.

Từ di-nương thấy vậy, không bằng lòng mà rằng:

— Ta chớ nên nóng-nảy quá như thế! *Hàng* công-tử đây đối với lão-gia, dẫu sao cũng là ngoại-sanh, ta nên phải trọng-đãi. Huống chi khi lão-gia ta ra đi, đã ân cần dặn bảo phải khuyên-giải công-tử chớ để cho quá nghĩ mà lo-phiền. Nay lão-gia vừa đi được hai tháng trời, thiết-tưởng ta chớ nên đem lòng rẻ rúng. Chẳng bắt có khi xô lệch công tử dẫu cũng tiêu-thư to tiếng, cũng chẳng qua là vợ chồng chi thường-tình. Ta liệu lời can ngăn, cớ sao lại nóng nẩy, vội lấy làm thù-oán. Chẳng bao lâu nữa, *Vệ-ngọc* công-tử cũng về tới đây, bấy giờ công-việc trong nhà này, vị-tất ta đã có quyền tự-chủ. Thế thì ta chỉ nên nhẫn-nại, không nên gây cuộc phong ba.

Lã di-nương nghĩ thầm: *Vệ-ngọc* xưa nay vẫn thâm thù với ta, nếu *Vệ-ngọc* về đây mà biết những nông-nỗi này thì tất có phần thiệt-hại cho ta vậy. Cứ-thẳng ta nhân lúc lão-gia đi vắng, trừ tiệt mấy đứa con-gái này đi là hơn.

Lã di-nương nghĩ quanh nghĩ quẩn bỗng sinh ra lòng hại người mà lại nghĩ thầm rằng: Ta về nhà họ *Vệ* đã 24 năm nay, cơ sinh được có một mụn con gái. Chẳng may nó xấu duyên hẩm phận, bỗng gẫy chồng sớm, sau nầy còn biết trông-cậy vào đâu. Nghe những lời lão-gia ta nói trong khi ra đi, quả-nhiên có lòng phẩn-nghịch, một là thẳng, hai là bọn, bọn-phúc chưa biết thế nào. Giả sử thẳng mà ra cầm quyền-chính thì *Từ* di-nương còn trẻ tuổi, một mai sinh hạ nam-tử, bấy giờ lại để nên được ta. Chi bằng ta nhân dịp này ra-tuồi với quan sở-tại, khiến *Hàng-khôi-thần* và *Vệ-ngọc* đều bị bắt cả. Khi ấy ta đem con gái ta tiến Kinh, tìm một vị công-tử nào mà gả. Trước là ta được nhiều tiền bạc, sau là mẹ con vẫn được sum-họp với nhau, há chẳng tiện-lợi cho ta lắm ru!

Lã di-nương nghĩ vậy, mới giả-cách tươi-cười nét mặt, rồi lẩm-nhẩm gật đầu mà bảo *Từ* di-nương rằng:

— Em nghĩ chí phải! chị nay nóng tính, thấy nai bèn to tiếng cũng có ý không hảo lòng. Nay-mai xét được ra thì chị có thứ-cứa gì, chẳng qua chỉ muốn cho *Hàng* công-tử tội công tiểu-thư hòa-hợp như trước.

Nói xong, lại truyền cho người nhà dọn cơm vào trong phòng để mời *Hàng-khôi-thần*. *Hàng-khôi-thần* không chịu ăn, sau *Từ* di-nương khuyên giải mãi, mới gượng ăn lưng bát.

(Còn nữa)

Le Gérant: NGUYỄN-VĂN-LUẬN

NĂM THỨ MƯỜI MỘT. — SỐ TRỜ 1614 — MỖI SỐ: 0$02 — NGÀY THỨ BẢM LÀ APRIL 1923

Trung Bắc Tân Văn